

Sabiedriskā transporta pakalpojumu nozari raksturojošie rādītāji un pārskaitītās valsts budžeta dotācijas 2022. gada 12 mēnešos¹

Ieņēmumi un izdevumi

Sabiedriskā transporta pārvadātāju zaudējumi. Sabiedriskā transporta pārvadātāju faktiskie zaudējumi 2022. gadā sastādīja 232,13 milj. EUR (skat. tabulu Nr. 1), kas, salīdzinot ar 2021. gadu (225,26 milj. EUR), pieauguši par 3,05%, bet attiecībā pret 2019. gadu, kurā zaudējumi sastādīja 209,84 milj. EUR, tie palielinājušies par 10,62% (skat. tabulu Nr. 2).

2022. gadā zaudējumu pieaugums ir skaidrojams ne tikai ar Covid-19 pandēmijas izraisītajām sekām sabiedriskā transporta nozarē (2020. gadā un 2021. gadā), bet arī ar sekām, ko izraisīja Krievijas Federācijas karadarbība Ukrainā, kas būtiski ietekmēja ne tikai pasaules, bet arī Latvijas ekonomiku.

Tabula Nr.1

Sabiedriskā transporta nozari raksturojošie rādītāji 2022. gada 12 mēnešos

Pārvadājumu veids	Kopējie ieņēmumi (EUR)	Faktiskie izdevumi (EUR)	Faktiskie zaudējumi (EUR)	Nobraukums maršrutu tīklā (t.sk. km un vagonkm)	Pasažierkilometri, t.sk. bez maksas pasažieriem
Pārvadājumi pilsētas nozīmes maršrutos*	42 554 617	195 159 223	-152 604 607	50 710 240	x
Pārvadājumi reģionālās nozīmes autobusu maršrutos**	27 070 246	84 981 117	-57 910 871	70 302 338	789 022 218
Pārvadājumi reģionālās nozīmes vilcienu maršrutos***	21 384 697	43 004 022	-21 619 325	27 693 764	540 803 579
Pavisam kopā sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā	91 009 560	323 144 362	-232 134 803	148 706 342	1 329 825 797

*Nobraukums pilsētas maršrutos, to starpā ar sliežu transportu, kilometros

**Informācija reģionālās nozīmes pārvadājumos ar autobusiem norādīta bez pārvadājumiem uz komerciāliem principiem

***Finanšu dati norādīti bez izmaksām par dzelzceļa infrastruktūras lietošanu

Vērtējot 2022. gada 12 mēnešu finanšu rezultātus **pilsētas nozīmes pārvadājumos**, kas tiek organizēti valstspilsētu pašvaldībās, secināms, ka ieņēmumi (42,55 miljoni EUR) 2022. gadā, attiecībā pret 2021. gadu, pieauguši par 19 %, izdevumi (195,16 miljoni EUR) pieauguši par 9,41 %, kā rezultātā faktiskie zaudējumi 2022. gadā sastādīja 152,60 miljoni EUR, kas, salīdzinot ar 2021. gada un 2019. gada rādītājiem, attiecīgi palielinājušies par 7% jeb par 9,98 miljoniem EUR un par 1,15% jeb par 1,73 miljoniem EUR. Jāatzīmē, ka zaudējumu apjoms ir palielinājies pat pie fakta, ka 2022. gadā nobraukums pilsētu maršrutu tīklā attiecībā pret 2021. gadu ir samazinājies par 6,60% jeb par 3,58 miljoniem km, bet pret 2019. gadu nobraukuma apjoms ir samazinājies pat par 26,65% jeb par 18,42 miljoniem km.

Zaudējumu pieauguma iemesli skaidrojami ne tikai ar energoresursu (elektroenerģija, gāze, cietais kurināmais, siltumenerģija) izmaksu kāpumu, bet arī ar degvielas cenu straujo pieaugumu.

Izvērtējot ieņēmumu apjomu **pārvadājumos pa dzelzceļu**, tika secināts, ka kopējie ieņēmumi 2022.gadā saistībā ar sabiedriskā transporta pakalpojumu līguma izpildi bija 21,38

¹ Informācija par pārvadātāju ieņēmumiem un izdevumiem apkopota 10.03.2023.

milj. EUR apmērā, kas pret 2021. gada rādītājiem (14,31 milj. EUR) ir pieauguši par 49,45%, bet, salīdzinot ar 2019. gadu (20,47 milj. EUR), 2022. gada ieņēmumu apjoms ir palielinājies par 4,49%.

Jāatzīmē, ka, palielinoties pārvadājumu intensitātei pa dzelzceļu (pret 2021. gadu par 4% jeb par 239 tūkst. vilcienu km) un samazinoties reģionālās nozīmes maršrutu tīklam, kas tiek apkalpots ar autobusiem, arī palielinājies to pasažieru skaits, kas 2022. gadā izmantoja dzelzceļa sabiedrisko transportu, tādējādi ietekmējot ieņēmumu apjomu. Vienlaikus jānorāda, ka ieņēmumu pieaugumu 2022. gadā veidojuši ne tikai biļešu ieņēmumi, bet arī pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi, kas samazinājuši kompensējamo zaudējumu apjomu, ievērojot pieaugošās tiešās ar sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanu saistītās izmaksas (sevišķi degvielas un energoresursu izmaksas).

Pārvadājumos pa dzelzceļu izdevumu apjoms 2022. gadā sastādīja 43,00 milj. EUR (bez maksājumiem par infrastruktūras izmantošanu), kas pret 2021. gadu pieaudzis par 19,15%, bet attiecībā pret 2019. gadu, pieaudzis par 25,33%. Izmaksas, galvenokārt, palielinājās energoresursiem (dīzeļdegvielai un elektroenerģijai), personāla un administrācijas personāla atalgojumam, amortizācijas atskaitījumiem un citām saimniecisko procesu izmaksām (piemēram, telpu uzturēšanas izdevumi).

Nemot vērā minēto, secināms, ka 2022. gada 12 mēnešos zaudējumi (21,62 milj. EUR) pret 2019. gadu pieauguši par 56,13%, bet attiecībā pret pērnā gadu to apjoms ir sarucis par 0,75% (skat. tabulu Nr. 2).

Tabula Nr. 2

2022. gada 12 mēnešu rādītāju salīdzinājums ar 2019.–2021. gada 12 mēnešu rādītājiem, izmaiņas %

2022. gada 12 mēn. pret 2019. gada 12 mēn				
	Ieņēmumi (EUR)	Faktiskie izdevumi* (EUR)	Faktiskie zaudējumi (EUR)	Nobraukums m.t. (t.sk. km un vagonkm)
Pārvadājumi pilsētas nozīmes maršrutos	-30.42%	-7.96%	1.15%	-26.65%
Pārvadājumi reģionālajos nozīmes maršrutos (autobusi)	-26.11%	3.95%	28.36%	-10.12%
Pārvadājumi reģionālajos nozīmes maršrutos (vilcieni)	4.49%	25.33%	56.13%	7.18%
Pavisam kopā sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā	-23.04%	-1.51%	10.62%	-14.14%
2022. gada 12 mēn. pret 2020. gada 12 mēn				
Pārvadājumi pilsētas nozīmes maršrutos	6.12%	3.24%	2.47%	-14.44%
Pārvadājumi reģionālajos nozīmes maršrutos (autobusi)	9.56%	8.94%	8.66%	-4.90%
Pārvadājumi reģionālajos nozīmes maršrutos (vilcieni)	41.60%	23.92%	10.30%	5.94%
Pavisam kopā sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā	13.89%	7.10%	4.65%	-6.67%
2022. gada 12 mēn. pret 2021. gada 12 mēn				
Pārvadājumi pilsētas nozīmes maršrutos	19.00%	9.41%	7.00%	-6.60%
Pārvadājumi reģionālajos nozīmes maršrutos (autobusi)	28.71%	3.77%	-4.84%	-3.43%
Pārvadājumi reģionālajos nozīmes maršrutos (vilcieni)	49.45%	19.15%	-0.75%	2.14%
Pavisam kopā sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā	28.00%	9.04%	3.05%	-3.57%

Finanšu dati reģionālās nozīmes pārvadājumos ar vilcieniem norādīti bez maksas par dzelzceļa infrastruktūras lietošanu

Reģionālajos pārvadājumos ar autobusiem 2022. gadā gūtie ieņēmumi sastādīja 27,07 milj. EUR, kas, salīdzinot ar pirms pandēmijas periodu 2019. gadā (36,64 milj. EUR), ir par 26,11% (jeb par 9,57 milj. EUR) mazāk, bet attiecībā pret 2020. gada un 2021. gada ieņēmumiem, ieņēmumu apjoms ir palielinājies par 9,56% un par 28,71%.

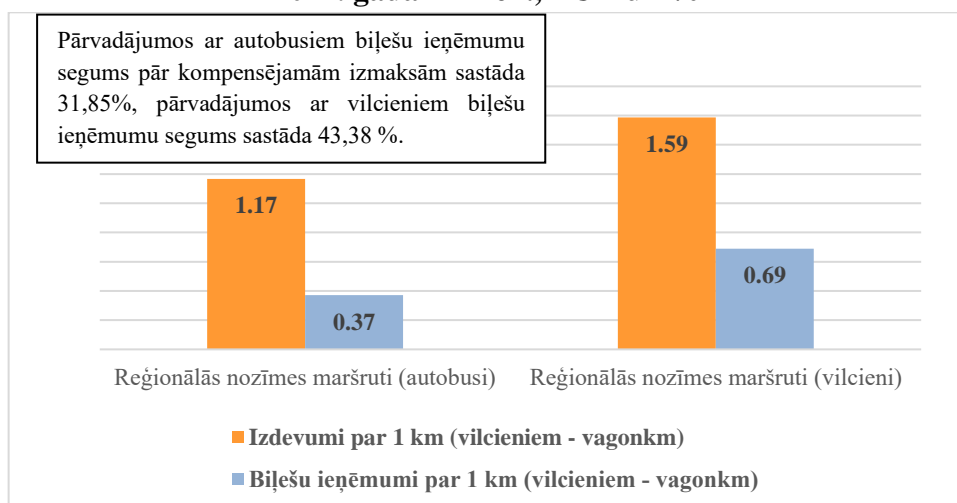
Kompensējamās izmaksas 2022. gadā sastādīja 84,98 milj. EUR, kas ir par 3,77% vairāk nekā pērnajā gadā un kas veidoja 2022. gada faktiskos zaudējumus 57,91 miljoni EUR apmērā, bet attiecībā pret 2021. gadu, zaudējumu apjoms ir samazinājies par 4,84%.

Jāatzīmē, ka 2022. gadā reģionālās nozīmes pārvadājumos ar autobusiem sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšana dotētajā maršrutu tīklā pilnībā tiek nodrošināta uz sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījuma līgumiem, kuros ir noteikta pakalpojumu cena jeb līgumcena.

Pēdējo četru gadu tendences liecina, ka reģionālais maršrutu tīkls ir būtiski mainījies – vēl 2019. gadā nobraukums reģionālās nozīmes pārvadājumiem ar autobusiem ieņēma lielu īpatsvaru kopējā reģionālās nozīmes maršrutu tīklā, bet jau 2022. gadā, veicot reģionālās nozīmes pārvadājumu ar autobusiem maršrutu un reisu slēgšanu, bet vilcienu segmentā atbilstoši vilcienu sastāvu kapacitātei palielinot reisu skaitu un virzienus, kopumā nobraukums autobusu pārvadājumos samazināts par 7,91 milj. kilometru, kas ir 10% no 2019. gada apjoma. Šāds reģionālās nozīmes pārvadājumos ar autobusiem maršrutu tīkla apjoma samazinājums ir sasniegts, galvenokārt, samazinot reisu skaitu virzienos, kuros primāri kursē vilciens un potenciāli ir iespējams veikt pasažieru pārvadājumus ar autobusiem uz komerciāliem principiem (piemēram, Jūrmalas, Jelgavas, Ogres, Siguldas, Salaspils, Daugavpils virzienos), samazinot reisu skaitu posmos, kurus var apkalpot ar vilcienu satiksmi un samazinot reisu skaitu maršrutos, kas apkalpo apdzīvotas vietas, kuras tiek apkalpotas arī ar pilsētas nozīmes sabiedrisko transportu, kā arī slēdzot reismus, kuros pasažieru skaits bija niecīgs, tajā skaitā arī tā saucamos – tehniskos reismus (~4,3% no kopējā maršrutu tīkla apjoma samazināšanas līgumos, kas noslēgti uz ilgtermiņa periodu).

Attēls Nr.1

Kompensējamo izdevumu un ieņēmumu rādītāji reģionālās nozīmes pārvadājumos 2022. gada 12 mēn., EUR un %

Izvērtējot reģionālās nozīmes pārvadājumus ar autobusiem, biļešu ieņēmumu segums pār kompensējamām izmaksām sastādīja 31,85%, savukārt reģionālās nozīmes pārvadājumos ar vilcieniem biļešu ieņēmumi sedza 43,38 % no kompensējamām izmaksām (skat. attēlu Nr.1), tādējādi ar valsts budžeta piešķirtajām kompensācijām tiek segta starpība ieņēmumiem un

izdevumiem, attiecīgi sedzot pārvadājumos ar autobusiem zaudējumus 68,15% apmērā, bet pārvadājumos ar vilcieniem – 56,62%.

Aprēķinātie zaudējumi

Saskaņā ar 2021. gada 23. novembrī Saeimā apstiprināto likumu “Par valsts budžetu 2022. gadam” 2022. gadam programmā 31.00.00 *Sabiedriskais transports* ir piešķirti **228 247 257 EUR**, to starpā sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanai atbilstoši noslēgtajiem sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījuma līgumiem 2022. gadā attiecīgi paredzēti **78 797 696 EUR**:

- 31.04.00 apakšprogrammā “Finansējums dzelzceļa publiskai infrastruktūrai” – 8 508 901 EUR¹;

- 31.06.00 apakšprogrammā “Dotācija zaudējumu segšanai sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem” – 70 288 795 EUR.

Jāatzīmē, ka, lai 2022. gadā tiktu nodrošināta sabiedriskā transporta pakalpojumu izpilde, valsts budžeta bāzē piešķirtā finansējuma apjoms bija nepietiekams. Lai kompensētu visas ar sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījuma līgumiem apņemtās saistības, tika piešķirts papildus finansējums:

- 1) Ar Ministru kabineta 2022. gada 26. oktobra rīkojumu Nr.759 (prot. Nr.54 18.§) “Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem” un Finanšu ministrijas 2022. gada 2.novembra rīkojumu Nr.678 “Par līdzekļu piešķiršanu” piešķirts finansējums 10 000 000 EUR;
- 2) Ar Ministru kabineta 2022. gada 26. oktobra rīkojumu Nr.764 (prot. Nr.54 28.§) “Par apropriācijas pārdali” un Finanšu ministrijas 2022. gada 30. novembra rīkojumu Nr.743 “Par apropriācijas pārdali” piešķirts finansējums 19 981 697 EUR.

Kopējais 2022. gada finansējums sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai sastādīja **108 779 393 EUR**, no kuriem 2 331 318,59 EUR tika izlietoti iepriekšējo periodu nesegto saistību izpildei.

Ņemot vērā minēto, reģionālās nozīmes pārvadājumos un pilsētu nozīmes pārvadājumos sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanai 2022. gadā tika aprēķināti no valsts budžeta nepieciešamie kompensējamie zaudējumi (t.sk. valsts garantētā peļņa) 102,66 miljonu EUR apmērā, savukārt kopējais no valsts budžeta avansā izmaksātais finansējums 2022. gadā sastādīja 106,45 miljoni EUR (neskaitot veiktos gala norēķinus par iepriekšējiem periodiem). Jāatzīmē, ka 2022. gadā izveidojušās dotāciju pārmaksas tiks ieskaitītas 2023. gada dotāciju apmērā, lai kompensētu 2023. gada zaudējumus (skat. tabulu Nr. 3.).

¹Kopumā 31.04.00 apakšprogrammā “Finansējums dzelzceļa publiskai infrastruktūrai” piešķirtie līdzekļi ir 30 874 774 EUR, bet tā kā daļa no minētā finansējuma par infrastruktūras nodrošināšanu pasažieru pārvadājumu segmentā tiek kompensēta VAS “Latvijas dzelzceļš”, tad Autotransporta direkcija administrē tikai finansējuma daļu, kas attiecas uz pasažieru pārvadājumiem, kurus izpilda AS “Pasažieru vilciens”.

Aprēķinātie zaudējumi un izmaksātās valsts budžeta dotācijas 2022. gadā, milj. EUR²

Pārvadājumu veids	Aprēķinātā dotācija kopā ar valsts garantēto peļņu	Izmaksātā valsts budžeta dotācija, milj. EUR			Dotāciju segums
		31.06.00 apakšprogramma		31.04.00 apakšprogramma	
		Dotācijas zaudējumu segšanai	Kompensācijas par braukšanas maksas atvieglojumiem		
Pilsētu nozīmes pārvadājumi	10,38	3,41	7,38	x	104%
Reģionālās nozīmes pārvadājumi ar autobusiem	60,73	61,08	x	x	101%
Reģionālās nozīmes pārvadājumi pa dzelzceļu	23,10	23,65	2,41	x	113%
Reģionālās nozīmes pārvadājumi pa dzelzceļu (dzelzceļa infrastruktūra)	8,45	x	x	8,51	101%
Kopā sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšana, šī gada norēķini	102,66	88,15	9,79	8,51	104%

Latvijā 2022. gadā, lai tiktu nodrošināta reģionālās nozīmes un valstspilsētu pašvaldību maršrutu tīklu apkalpošana, sabiedriskā transporta nozarē pakalpojumus sniedza 25 pārvadātāji, neieskaitot piesaistītos apakšuzņēmējus.

Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem 2022. gada 12 mēnešos izmaksātās valsts budžeta dotācijas (izņemot norēķinus par iepriekšējiem periodiem) atspoguļotas tabulā Nr.4, savukārt valstspilsētu pašvaldībām 2022. gada 12 mēnešos izmaksātās valsts budžeta dotācijas (izņemot norēķinus par iepriekšējiem periodiem) atspoguļotas tabulā Nr.5.

Izmaksātās valsts budžeta dotācijas sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem zaudējumu kompensēšanai par 2022. gadu

Uzņēmuma nosaukums	Līguma Nr.	Dotācijas zaudējumu kompensēšanai (EUR)	Dotācijas par braukšanas maksas atvieglojumiem (EUR)	Dotācijas par dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu (EUR)
AS CATA	ATD/ST-2021/09-Ogre	623 714		
AS CATA	ATD/ST-2020/09-Cēsis	2 137 163		
AS CATA	ATD/ST-2020/15-Limbaži, Sigulda	2 397 043		
AS CATA	ATD/ST-2020/17-Ogre, Aizkraukle	784 841		
AS CATA	ATD/ST-2022/05-Cēsis	2 172 743		
AS CATA	ATD/ST-2022/06-Limbaži, Sigulda	2 624 200		
AS Liepājas autobusu parks	ATD/ST-2020/04	4 406 455		

AS Liepājas autobusu parks	ATD/ST-2020/05	2 215 192		
AS Liepājas autobusu parks	ATD/ST-2020/29-Pierīga (KK)	172 295		
AS Liepājas autobusu parks	ATD/ST-2022/01-K-Sloka-Jaunķemeri-Olaine	328 257		
AS Liepājas autobusu parks	ATD/ST-2021/03-Ogre, Aizkraukle	1 365 836		
AS Nordeka	ATD/ST-2020/01	3 060 122		
AS Nordeka	ATD/ST-2020/08-C1	118 847		
AS Nordeka	ATD/ST-2020/05	1 870 551		
AS Nordeka	ATD/ST-2020/29-Pierīga (KK)	14 462		
AS Nordeka	ATD/ST-2022/01-K-Sloka-Jaunķemeri-Olaine	74 995		
AS Rēzeknes autobusu parks	ATD/ST-2021/08-Rēzekne, Ludza	1 509 443		
AS Talsu autotransports	ATD/ST-2021/10-Talsi	2 518 468		
Pašvaldības SIA Ventspils reiss	ATD/ST-2020/24-Ventspils	198 789		
Pašvaldības SIA Ventspils reiss	ATD/ST-2022/04-Ventspils	867 683		
SIA Balvu autotransports	ATD/ST-2022/06-Gulbene, Alūksne, Balvi	438 850		
SIA Ceļavējš-ATP	ATD/ST-2021/13-Madona-2	96 931		
SIA Daugavpils autobusu parks	ATD/ST-2020/02	4 288 749		
SIA DOBELES AUTOBUSU PARKS	ATD/ST-2020/11-Dobele	491 090		
SIA DOBELES AUTOBUSU PARKS	ATD/ST-2022/02-Dobele	1 375 144		
SIA Gulbenes autobuss	ATD/ST-2020/28-Gulbene, Alūksne, Balvi	171 952		
SIA Gulbenes autobuss	ATD/ST-2022/06-Gulbene, Alūksne, Balvi	814 293		
SIA Jēkabpils autobusu parks	ATD/ST-2020/13-Jēkabpils, Preiļi, Līvāni	1 927 846		
SIA Latvijas Sabiedriskais Autobuss	ATD/ST-2020/12-Jelgava	2 140 767		
SIA Latvijas Sabiedriskais Autobuss	ATD/ST-2020/28-Gulbene, Alūksne, Balvi	295 355		
SIA Latvijas Sabiedriskais Autobuss	ATD/ST-2020/03	2 206 187		
SIA Latvijas Sabiedriskais Autobuss	ATD/ST-2020/05	1 414 878		
SIA Latvijas Sabiedriskais Autobuss	ATD/ST-2021/12-Madona	1 621 983		

SIA Latvijas Sabiedriskais Autobuss	ATD/ST-2022/01-K-Sloka-Jaunķemeri-Olaine	270 180		
SIA Ludzas autotransporta uzņēmums	ATD/ST-2021/08-Rēzekne, Ludza	691 359		
SIA NORMA-A	ATD/ST-2021/05-A	3 863 845		
SIA NORMA-A	ATD/ST-2021/06-C2	2 280 293		
SIA Tukuma auto	ATD/ST-2020/22-Tukums	181 461		
SIA Tukuma auto	ATD/ST-2022/03-Tukums	847 367		
SIA Tukuma auto	ATD/ST-2021/02-Jēkabpils, Preiļi, Līvāni	1 976 580		
SIA VTU Valmiera	ATD/ST-2021/07-Valmiera, Valka, Smiltene	4 227 791		
SIA Gulbenes - Alūksnes bānītis	ATD/ST-2021/11	96 000	12 500	
AS Pasažieru vilciens	ATD/ST-2008/04/PV262-08	23 556 483	2 400 500	8 508 901
KOPĀ		84 736 483	2 413 000	8 508 901

Tabula Nr. 5

No valsts budžeta pārskaitītās dotācijas par sabiedriskā transporta pakalpojumiem pilsētas nozīmes maršrutos par 2022. gadu, EUR

Pašvaldība	Dotācija par zaudējumiem maršrutos, kas iziet ārpus pilsētas administratīvās teritorijas, EUR	Dotācija par personu ar invaliditāti pārvadāšanu, EUR
Daugavpils pilsētas pašvaldība	141 997	499 328
Jelgavas valstspilsētas pašvaldība	328 814	450 584
Jēkabpils novada pašvaldība	88 124	55 202
Jūrmalas valstspilsētas administrācija	0	56 999
LPPA "Liepājas sabiedriskais transports"	0	310 969
Rīgas domes Satiksmes departaments	2 291 072	5 688 301
Rēzeknes valstspilsētas dome	290 564	98 825
Valmieras novada pašvaldība	61 120	51 683
Ventspils valstspilsētas pašvaldība	208 802	167 306
Kopā pilsētas	3 410 493	7 379 197